

Vi har testat Polenfärjan från Nynäshamn

DE FLESTA FÄRJELINJERNA SÖDERUT STARTAR I SYD-SVERIGE - MEN DET FINNS ETT UNDANTAG: MELLAN NYNÄSHAMN OCH GDANSK I POLEN FINNS EN DAGLIG AVGÅNG. BILFÄRJAN LÄMNAR SVERIGE VID SEXTIDEN PÅ KVÄLLEN OCH KOMMER EFTER 17 TIMMARS FÄRD TILL DEN POLSKA HAMNSTADEN VID 13-TIDEN DAGEN DÄRPÅ.

TEXT & FOTO: INGEMAR CARLSSON

Vi reste med M/S Scandinavia mitt i veckan i slutet av sommarsången. Eftersom det här är en traditionell passagerarlinje mellan två länder blev det en lugn och behaglig resa.

Vid sidan av ett standardutbud av butiker, barer, restauranger, cafeer finns även konferensutrymmen. En teater/biosalong/auditorium innebär möjligheter för såväl individuella resenärer som grupp- och företagsarrangemang.

Den här något anonyma färjelinjen är utmärkt för

de som bor i, eller norr, om Mälardalen. Alternativet är ju en lång och tröttsam bilresa till södra Sverige för att där låta sig skeppas över.

Äldre bilresenärer känner säkert igen M/S Scandinavia. Hon byggdes 1980 av Öresundsvarvet i Landskrona och trafikerade under 1980-talet linjen Nynäshamn-Visby-Oskarshamn för Rederi AB Gotland under namnet M/S Visby.

M/S SCANDINAVIA TAR DRYGT 1 800 passagerare i ut- respektive insideshytter med dusch/wc. Dessutom 200 passagerare i turistklasshytter och vilfåtöljer och har handikappanpassade hytter med bekväm tillgång till närbelägen hiss.

Resturangerna är ljusa och trevliga med polska specialiteter där all servering sker vid dukade bord, även frukosten. På tre separata bildäck förvaras person- och lastbilar. Med god isbrytande kapacitet tar hon sig lätt igenom södra Östersjons eventuella istäcken. Det har bara hänt någon enstaka gång att någon tur har ställts in. Däremot har man skjutit tidsmässigt på någon avgång i avvaktan på bättre väder.

Av Ingemar Carlsson

STANNA GÄRNA ÖVER
NATTEN PÅ NÅGOT AV
GDANSKS TREVLIGA HO-
TELL OCH BESÖK FLERA
INTRESSANTA SEVÄRDHE-
TER INNAN FÄRDEN GÅR
VIDARE SÖDERUT.

Under medeltiden var den gamla preussiska staden Danzig, dagens Gdansk, en blomstrande Hansastad vid Östersjön och här ägde två av 1900-talets viktigaste händelser rum. Den 1 september 1939 öppnade det tyska krigsfartyget Schleswig-Holstein eld mot den polska basen på Westerplatte. Vid andra världskrigets slut låg hela staden i ruiner men är nu pietetsfullt återuppbyggd.

Femtio år senare, 1989, slutade rundbordssamtal mellan fackföreningsrörelsen Solidaritet och den sovjetuppbackade regeringen med fria val i landet. Detta ledde också till rivningen av Berlinmuren och sovjetregimens kollaps i östra Europa.

Det är ett helt återuppbyggt Gdansk som möter oss vid ankomsten. Är vi på kryssning har vi nu fem timmar på oss för att uppleva en del av stadens historia.

Färjeterminalen ligger omkring sju kilometer norr om centrum och därifrån går matarbussar till järnvägsstationen. Alternativet är taxi till centrum som kostar omkring 20 zł. Med bil följer man skyltarna till centrum, en resa som tar omkring 15-30 minuter beroende på tid på dagen.

Som tur är ligger det mest intressanta väl samlat i Gamla staden och vi börjar med att från tågstationen gå höger fram till stadens pulsåder, Kungsvägen, som använts av landets kungar som processionsväg vid deras årliga besök. Den svagt kurviga Långa gatan (Ulica Długa) är helt restaurerad efter kriget och här får endast fotgängare vistas, liksom på flera andra gator. Den kantas av pastellfärgade gavelhus med underbart dekorerade fasader i olika arkitektoniska stilar. Vi kommer därefter in på Långa torget (Długi Targ) som också omges av vackert restaurerade byggnader.

Torget var en gång centrum

för alla aktiviteter i Gdansk såsom marknader, festivaler och olika föreställningar. Neptunfontänen började sin levnad som en bronsstaty 1549 och förvandlades till fontän 1633. Under andra kriget gömdes undan och intog sin rättmätiga plats 1954. Här ligger Artus Court som var mötesplats för medeltida

gillen. Bland slående föremål i de två salarna är en utsirad spiraltrappa och en kakelugn i keramik från 1500-talet.

Två gavlar till höger om Artus Court (nr 41) reser sig Golden House från 1609 med sin rika utsmyckning.

Bland bysterna märks två av de polska kungarna Lasilas Jagellon och Sigismund III

Gdansk är värt en extra dag

Vasa. Byggnaden toppas med en balustrad omgiven av statyer av klassiska personer; Cleopatra, Oedipus, Achilles och Antigone.

I Stadshuset, som nu ligger framför oss, finns i dag staden historiska museum. Här tar vi till vänster fram till den stora St Mariakyrkan från 1300-talet med plats för 25 000 besökare och ansedd som världens största tegelstenskyrka. Det 85 meter höga tornet är ett utmärkt riktmärke om vi skulle känna oss vilsna.

Fortsätt nerför Ulica Maricka som påstås vara en av de finaste gatorna i Polen. Vi ledsagas återigen av vackra medeltida hus som nu inhyser olika affärer och stånd som säljer stadens karaktäristiska souvenir, smycken av bärnsten.

När vi kommer ner till floden tar vi till vänster förbi

uteserveringar och ser framför oss stadens kändis med sin majestätiska silhuett. Det är Den gamla kranen från 1444 och den största i sitt slag i Europa. Den manövrerades för hand där män drog två stora hjul genom att gå runt inuti. I dag finns här en del av Marinmuseet.

Tag härefter någon av sidogatorna bort från floden för att återvända till järnvägsstationen.

Vi passerar då bl a Gamla stadens stadshus från slutet av 1500-talet. Det är associerat med den berömda astronomen Jan Heweliusz vars staty står i parken framför byggnaden.

Byggnaden användes som högkvarter för Sovjetarmén under andra världskrigets sista dagar, helt enkelt för att den praktiskt taget var den enda som stod kvar vid den tiden.

Om du stannar över natten - eller flera dagar

Stanna gärna över natten på något av stadens trevliga hotell och besök fler av intressanta sevärdheter.

Monumentet på Westerplatte ser vi från båten när den lägger till i hamnen. Det var alltså här andra världskriget började den 1 september 1939. Båtar hit avgår på sommaren från Green Gate.

Leninvarvet

15 minuters gångväg från

den gamla staden ligger Leninvarvet. Det var här som elektrikern Lech Wale-sa organiserade omfattande strejker sommaren 1980. När den oberoende fackföreningsrörelsen Solidaritet tilläts den 31 augusti och grundades officiellt den 22 september samma år blev det början till kommunismens fall i Polen.

Utanför den berömda port nr 2 till varvet står ett monument som avtäcktes 1980.

Rätten att uppföra detta monument var ett av Solidaritets krav. Den 42 meter höga stålskulpturen står på den plats där de första tre offren i 1970 års uppror döddes. Korsen i toppen representerar de stupade och symboliserar de lidande och offer för alla protesterande. Monumentet omges av flera minnestavlor.

Solidaritetsmuseet

Två minuters promenad härifrån, på pl. Solidarnosci, ligger ett museum med underjordisk utställning. Utanför byggnaden står ett grått, bepansrad transportfordon - "Milicja".

Via multimedia kan vi följa det polska folkets olika uppror mot kommunismen mellan 1956 och 1989 men också om hur det var att leva i det sovjetkontrollerade Polen på 1970-talet.

I ett av rummen undertecknades överenskommelsen den 31 augusti 1980.

Bakom kyrkan St Catherine (under renoivering) ligger den moderna kyrkan St Brigit som användes av Solidaritet under strejkerna på 1980-talet.

Bada

Gdansk har två populära badstränder med flera restauranger. De är välbesökta på sommaren men även populära för långa promenader på höst och vinter.

Halvvägs mellan Gdansk och Gdynia ligger Sopot som är berömd för sin rikedom på affärer, restauranger och nattklubbar. Den har också en lång sandstrand som är packad med solbadare, volleybollspelare och diverse partyn på sommaren. Vattnet är tillräckligt varmt ända in i augusti och september och på nätterna är det ett intensivt nöjesliv på pubar och discon.

Ett populärt utflyktsmål ligger fem mil sydost om staden. Det är Marlboro som växt upp kring det slott som byggdes av Tyska Orden i slutet av 1200-talet. Byggnationen tog 40 år och resulterade i Europas största fästning. 1997 inlemades den på UNESCO:s världsarvslista. Och anses vara det mest kompletta exemplet på ett gotisk tegelsslott och olik andra europeiska slott från samma period. I slottet finns ett museum med både permanenta och tillfälliga utställning som täcker många historiska, kulturella och vetenskapliga områden.

Bara en timme med buss nummer 2 från Gdansk ligger det före detta nazistiska koncentrationslägret Stutthof. Det var i drift från den 2 september 1939 till den 9 maj 1945 och här mördades cirka 85 000 människor.

Lägrets baracker och krematorium är väl bevarade och är en viktig påminnelse om vad som hände här under andra världskriget, då delar av Polen var ockuperat av Nazityskland. All information är på polska Efter andra världskriget ställdes lägrervakter och kapos inför rätta i Polen där elva personer dömdes till döden och hängdes den 4 juli 1946 vid Biskupia Grka inför en flera tusen stor folkmassa.

